

Van de voorzitter

Ook voor de leden van de Werkgroep Geschiedenis was 2020 een jaar waarin in betrekkelijk korte tijd veel anders moest, voor iedereen een steile leercurve. De samenstelling van de werkgroep is hetzelfde gebleven, er zijn slechts enkele verschuivingen in de taakverdeling gekomen. Ondergetekende is als voorzitter aanspreekpunt, voor de NVvW en anderen; Danny Beckers, Desiree van den Bogaart, Jeanine Daems, Marjolein Kool en Peter Lanser vormen nog steeds een geweldig team om mee te werken. Dat heeft ook het in korte tijd totaal vernieuwde jaarlijkse symposium weer laten zien, waarbij naast planning en organisatie ook de techniek geheel voor rekening van het team kwam.

Tot maart 2020 zijn we actief geweest met de voorbereiding van conferenties en van presentaties en workshops. Tijdens de Nationale Wiskunde Dagen verzorgden Desiree en Peter, samen met enkele anderen, een voorstelling op basis van een (vertaald) script van Gavin Hitchcock over Niels Abel.

Vanaf maart 2020 zijn uiteraard alle lezingen, workshops en voorbereidingen van conferenties uitgesteld tot 2021 en eventueel tot 2022 of zijn in een enkel geval vervangen door een online gebeuren.

Desondanks is er wel het een en ander te vermelden over onze activiteiten in het afgelopen jaar en zijn er plannen voor 2021.

Namens de werkgroep wens ik u veel leesplezier.

Jenneke Krüger

Om naar uit te kijken: symposium

In het najaar zal onze werkgroep haar 27e symposium organiseren, dat zal weer online plaatsvinden en gaan over historische personen die een belangrijke invloed hadden op het wiskundeonderwijs in Nederland, in de 19^e en 20^e eeuw.

Activiteiten & publicaties in 2020

Publicaties

In de *Proceedings* van CERME 11 (Eleventh Congress of the European Society for Research in Mathematics Education) staat een artikel van Desiree en een van Jenneke, gebaseerd op hun bijdragen aan de conferentie in februari 2019, zie (<http://www.mathematik.uni-dortmund.de/~erme/index.php?slab=cerme-proceedings>).

Desiree publiceerde in de HPM (*History and Pedagogy of Mathematics*) nieuwsbrief over hoe je in de lerarenopleiding wiskunde op een bijzondere manier aandacht kunt besteden aan de geschiedenis van de meetkunde.

Jeanine schreef voor De Nederlandse Boekengids een artikel over drie boeken waarin geschiedenis van de wiskunde een rol speelt: *Constructies, patronen en priemwoestijnen* (<https://www.nederlandseboekengids.com/20200615-jeanine-daems/>, alleen voor abonnees te lezen).

Serie “Wortels van de wiskunde” in Euclides verzameld

In de serie ‘Wortels van de wiskunde’ in het tijdschrift Euclides schreef Jeanine over Meten (najaar 2019) en Desiree over Gelosia-rekenen (voorjaar 2020).

De complete serie is verzameld in één mooi document (met dank aan Tom Goris) en dat is hier te vinden: http://www.jeaninedaems.nl/wp-content/uploads/2014/08/Euclides_serie_Wortels-van-de-Wiskunde.pdf

NWD 2021

De Nationale Wiskunde Dagen (NWD) zijn dit jaar niet in de gebruikelijke vorm doorgegaan, wel was er een online mini-NWD op vrijdagmiddag 29 januari. De lezing van Fieldsmedaillewinnaar Manjul Bhargava had een grote geschiedeniscomponent: hij vertelde in zijn lezing "Poetry, Drumming, and Mathematics" over oude Indiase wiskunde die verbanden heeft met ritmes in de muziek en met taal. De Fibonacci-getallen zouden eigenlijk de Virahanka-getallen moeten heten en foutdetecterende/-corrigerende codes werden daar al lang geleden op een heel ingenieuze manier gebruikt om bepaalde ritmes mondeling over te leveren.

Hopelijk kunnen de oorspronkelijk geplande programma-onderdelen (waaronder een aantal workshops over geschiedenis van de wiskunde) op de volgende editie in 2022 wel aan bod komen.

Uitgestelde conferenties 2020: ICME en HPM

In 2020 stonden twee grote internationale conferenties op het programma: International Conference on Mathematics Education (ICME) in Shanghai en History and Pedagogy of Mathematics (HPM) in Macau. Beide conferenties zijn uiteraard afgelast. Ook in 2021 zullen ze niet op de gebruikelijke manier gaan plaatsvinden. ICME krijgt een hybride vorm en HPM gaat volledig online. Doordat het (deels) online gaat, wordt het wel makkelijker om deel te nemen. Ook voor online deelname zal een bijdrage worden gevraagd, maar dat is van een andere orde dan voor een fysieke conferentie waarbij ook hotel- en reiskosten komen kijken.

ICME: Heb je interesse, kijk dan op de website van ICME14

<https://www.icme14.org/static/en/index.html>

De voor onze werkgroep meest relevante studiegroepen van deze conferentie zijn

TSG 27: The role of the history of mathematics in mathematics education

TSG 55: The history of the teaching and the learning of mathematics

Over de organisatie van de conferentie HPM6 is op dit moment nog geen actuele informatie online.

Conferenties 2021: CERME12 en ICHME7

CERME12 (de 12^e Conferentie van European Research in Mathematics Education) zou plaats vinden in de eerste week van februari 2021 in Bolzano (Italië). CERME is georganiseerd in Topic Work Groups (TWG's), TWG 12 gaat over History in and of Mathematics Education. Desiree en Jenneke nemen daar beide aan deel, Jenneke als co-host. De conferentie is uitgesteld tot februari 2022, maar de organisatie heeft in plaats daarvan een digitale pre-CERME12 georganiseerd van 2 tot 5 februari, gehost door University College London. Pre-CERME bestond uit enkele plenaire voordrachten en voor elke TWG een 2-uurs sessie met als doel de conferentie van volgend jaar voor te bereiden door middel van discussie. Desiree was deelnemer aan de discussie bij TWG12, Jenneke deed mee als mede-organisator. De input van de bijeenkomst wordt verwerkt in de oproep voor bijdragen aan de conferentie, binnenkort te versturen.

ICHME7 (International Conference on the History of Mathematics Education) zou in september plaats vinden in Mainz. De organisatie heeft onlangs besloten de conferentie uit te stellen tot september 2022, de locatie blijft Mainz.

HPM

HPM heeft sinds dit academisch jaar een nieuwe 'chair': Snezana Lawrence (UK) is de opvolger van Kathleen Clark (USA). Het voorzitterschap rouleert elke 4 jaar. Ook de zogenaamde 'advisory board' heeft een aantal nieuwe leden, waaronder Desiree van den

Bogaart. Wil je meer weten over wat HPM is en doet, dan kun je Desiree mailen op d.a.van.den.bogaart@hva.nl

HPM verstuurt drie keer per jaar een nieuwsbrief. Wil je op de hoogte blijven, dan kun je je abonneren op de nieuwsbrief door een mailtje te sturen naar Steven Wepster s.a.wepster@uu.nl. Hij beheert de maillijst van Nederland en België.

European Women in Mathematics (EWM)

EWM wil de zichtbaarheid van vrouwelijke wiskundigen via Wikipedia.nl vergroten en nodigt daarom belangstellenden uit mee te werken aan het vertalen, bewerken of nieuw schrijven van Nederlandse Wikipediapagina's over vrouwelijke wiskundigen. Jenneke heeft inmiddels een informatie- en oefenmiddag bijgewoond en werkt nu mee, als vertaler en auteur.

Opleidersmiddag geschiedenis van de wiskunde

Op 12 februari organiseerde Gerard Boersma (HAN) een middag voor lerarenopleiders wiskunde die een cursus geschiedenis van de wiskunde geven. Desiree gaf daar een presentatie over haar promotie-onderzoek en Koen Heskens, lerarenopleider geschiedenis, gaf een presentatie over de vakdidactiek van geschiedenis. Daarna was er ruimte voor het uitwisselen van aanpakken en materialen op de verschillende hogescholen.

Uitgaven van Epsilon:

- In de Giraffe-reeks (een nieuwe reeks publicaties van de Nederlandse Vereniging van Wiskundeleraren en Epsilon Uitgaven, bedoeld voor leerlingen en docenten vmbo en onderbouw havo/vwo) staat een boekje over historische rekenmanieren op de planning, vanuit de werkgroep zijn Desiree, Jeanine en Peter betrokken.

Onlangs verschenen:

Een eeuw van licht – het leven van Christiaan Huygens, geschreven door Hugh Aldersey-Williams. Een recensie is bijvoorbeeld te vinden via <https://nrcwebwinkel.nl/een-eeuw-van-licht>.

Verslag van het 26^e symposium 'In de geest van Stevin'.

Voor het eerst in haar bestaan organiseerde de werkgroep een symposium online. Ter gelegenheid van het 400ste sterfjaar van Simon Stevin was er op zaterdag 10 oktober 2020 een digitale bijeenkomst. In de twee weken voor 10 oktober hadden de deelnemers gelegenheid de presentaties van de sprekers te bekijken op video. Op 10 oktober gingen de sprekers in op vragen die vooraf en tijdens de sessie gesteld werden, afgewisseld met quizvragen. Er was een prachtig nieuw gedicht van Marjolein Kool en aandacht voor het winnen van de Taalboekenprijs door een van de sprekers (zie onder).

De beoogde sprekers, in alfabetische volgorde Fokko Jan Dijksterhuis, Jenneke Krüger, Ad Meskens en Nicoline van der Sijs, stemden er mee in hun presentatie in te korten tot ongeveer een half uur en vooraf op video op te nemen, voor enkelen van hen een nieuwe ervaring. De onderwerpen:

- Fokko Jan Dijksterhuis *Het vernuftige kennen. Stevins bespiegelingen en daden in praktische wetenschap*
- Jenneke Krüger *Stevin aan de basis van het technisch hoger onderwijs*
- Ad Meskens *Simon Stevins evenwichtsstudies brengen de integraalrekening op gang*
- Nicoline van der Sijs *Simon Stevin en de zich ontwikkelende wetenschapstaal*

Alle sprekers hebben hun presentatie beschikbaar gesteld voor gebruik in het onderwijs, de filmpjes zijn te vinden op de website van de NVvW.

<https://nvvw.nl/werkgroepen/werkgroep-geschiedenis/symposia/indegeestvanstevin/#presentaties>

Extra feestelijk was het uitreiken op dezelfde dag van de Taalboekenprijs voor het beste taalboek aan Nicoline van der Sijs, voor haar recente boek *15 eeuwen Nederlandse taal*.

Deelname aan het symposium was dit jaar gratis, maar deelnemers moesten zich vooraf aanmelden. Twee weken voor de datum van het symposium ontvingen de aangemelde deelnemers een link naar de filmpjes. Bovendien is er achtergrondmateriaal beschikbaar gesteld, eveneens op de website van NVvW

<https://nvvw.nl/werkgroepen/werkgroep-geschiedenis/symposia/indegeestvanstevin/#extra>

De deelnemers waren vrijwel zonder uitzondering zeer positief, ook deelnemers die voor het eerst meededen. Die waardering is in niet geringe mate te danken aan de vlekkeloze technische uitvoering en de plezierige manier waarop het gesprek en de quiz op de dag zelf geleid werden. En uiteraard de uitstekende inhoudelijke kwaliteit van de bijdragen.

De werkgroep heeft vanwege voortdurende corona-onzekerheid besloten om ook in 2021 het symposium online te organiseren. Dat zal gaan over historische personen die een belangrijke invloed hadden op het wiskundeonderwijs in Nederland, in de 19^e en 20^e eeuw.